

До Председателя на Научното жури,
определено със заповед № 196 от 30.06.2025 г.
на Директора на НЦЗПБ, София

Становище

От доц. Стефка Крумова Иванова, дб

Зав. НРЛ „Морбили, паротит, рубеола“, Отдел Вирусология, Национален център
по заразни и паразитни болести (НЦЗПБ), София

На дисертационен труд представен на научно жури, сформирано със заповед № 196 от
30.06.2025 г. на Директора на НЦЗПБ, за присъждане на образователна и научна
степен „ДОКТОР“ по Професионално направление: 4.3. „Биологически науки“,
Докторска програма по „Вирусология“

Тема на дисертационния труд: *Молекулярно-вирусологичен анализ на
трансмисионните клъстери на въведените и разпространени HIV-1
субтипове в България*

Автор на дисертационния труд: Любомира Свиленова Григорова

Научен ръководител: Доц. Ивайло Алекснев Иванов, дв

Декларирам, че нямам общи публикации или конфликт на интереси от друг
характер с кандидата, по смисъла на чл. 4, ал. 5 от Закона за развитието на академичния
състав на Република България (ЗРАСРБ).

Представените ми за разглеждане документи на Любомира Свиленова Григорова
напълно отговарят на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за неговото прилагане, за
присъждане на образователна и научна степен „Доктор“, поради което съвсем отговорно
мога да формулирам следното становище.

1. Актуалност и значимост на дисертационната тема

Темата разглеждана в настоящия дисертационен труд е изключително актуална, с
оглед глобалният проблем за общественото здраве, който представлява епидемията от
HIV. HIV-1 е познат със своето изключително голямо генетично разнообразие и
разнообразен път на вирусна трансмисия. Въпреки всички мерки и усилия в посока
намаляване на вирусното разпространение, в т.ч. разработването и постоянното

2.2. Цел и задачи

Формулираните цел и задачи напълно съответстват на темата и са подредени в логична йерархия, в зависимост от последователността на действията в хода на експериментите. Докторантката обобщава една цел и си поставя пет задачи за нейното реализиране.

2.3. Материали и методи

Разделът „Материали и методи“ е оформен съгласно изискванията и е представен с всички нужни подробности за извършване на експериментите. Изключително детайлно и прецизно са описани протоколите на изследване и тяхната оптимизация в процеса на работа.

Дисертационният труд включва изследване на плазмени проби от пациенти, диагностицирани в НРПЛ по HIV в периода от 1986 г. до 2020 г., разделени в 3 групи. Първата включва 663 секвенции на пациенти, диагностицирани в НРПЛ по HIV, НЦЗПБ, София, България за периода от 1986 до 2018 г. с установен субтип В. Втората група включва 270 секвенции, изолирани от плазмени проби на пациенти диагностицирани в НРПЛ по HIV между 1995 и 2019 г., инфектирани с HIV-1 CRF01_AE. А третата включва 1053 секвенции на наивни пациенти, диагностицирани за периода от 2012 до 2020 година. Проучванията са одобрени от Комисия по етика на Националния център по заразни и паразитни болести (НЦЗПБ) и са частично финансирани от проект BG05M2OP001-1.002-0001 „Фундаментални, транслиращи и клинични изследвания в областта на инфекциите и инфекциозната имунология“, финансиран от ОП „Наука и образование за интелигентен растеж 2014 – 2020“ и Европейския фонд за регионално развитие. Анамнестичните данни на пациентите са осигурени чрез обработка на анкетите за самооценка, които те са попълнили по време на процеса на диагностициране. Лабораторните изследвания включват набор от серологични и молекулярно-биологични изследвания, проведени по време на диагностичния процес и вирусологичния мониторинг на пациентите с HIV в България.

2.4. Резултати и обсъждане

Резултатите са написани в три раздела въз основа на обектите на изследване, като всеки раздел завършва с анализ на трансмисивните клъстери по групи пациенти, което е от изключителна полза за последващите изводи. Глава „Резултати“ осигурява информация за евентуалните пътища на въвеждане на HIV-1 в страната, основните засегнати групи пациенти, анализ на най-разпространените HIV-1 субтипове в България (субтип В и циркулиращата рекомбинантна форма CRF01_AE), както и проучване на наивните пациенти, диагностицирани с HIV-1 в България в периода 2012 - 2020 г. Използвани са най-съвременни методи за филогенетичен анализ и последващо реконструиране на множество филогенетични дървета, включително такова на субтип В, което предоставя цялостна молекулярно-епидемиологична карта на циркулиращите вируси в страната. Проучването очертава основният демографски и епидемиологичен профил на HIV-1 инфектираните пациенти в България предоставяйки ценна информация за динамиката на епидемията.

2.5. Изводи и приноси

В края на дисертационния труд, дипломантката формулира 6 извода и 8 приноса, които напълно подкрепям. Препоръчвам приносите да бъдат разделени на такива с научно-теоретичен и с научно-приложен характер.

3. Публикации във връзка с дисертационния труд

Резултатите от дисертационния труд са публикувани в 3 публикации в реферирани издания, с общ импакт фактор 10,866. Две от публикациите са с квантил Q1 и една с Q4, което напълно покрива критериите за публикативна активност при подготовка на дисертационен труд. Освен това резултатите от проучванията са представени на 18 национални и два научни форума в чужбина, което потвърждава актуалността на тематиката.

Представеният автореферат съответства на изискванията, отразявайки напълно съдържанието на дисертационния труд. Написан е на 82 стр. Онагледен е с 24 фигури и 5 таблици.

4. Заключение

В заключение искам да обобща, че предоставеният ми труд е дисертабилен. Дискутираната тема е с иновативен и научно-приложен характер, има потенциал за последващо обогатяване и разрастване на фокусът на експериментите. Изследванията са финансирани от един научно-изследователски проект, което потвърждава тяхната научна стойност.

Предвид гореизложеното считам, че дисертационният труд отговаря напълно на изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за неговото приложение и Правилника на НЦЗПБ за присъждане на образователна и научна степен „Доктор“. Изпълнени са всички изискуеми наукометрични показатели, което неоспоримо потвърждават академичния потенциал на кандидатката.

Давам своята положителна оценка за присъждане на образователна и научна степен „Доктор“ по научна специалност „Вирусология“ на **Любомира Свиленова Григорова**.

Подпис:

Доц. Стефка Крумова Иванова, дб